

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR VIDEO

STUDIO OF VIDEO

LIVE LOW FRAMERATE

LIVE LOW FRAMERATE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

BcA. BARBORA VRZÁKOVÁ

Mgr. MARTIN MAZANEC, Ph.D.

BRNO 2018

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST

s. 5 – 8

OBRAZOVÁ ČÁST

s. 9 – 11

TEXTOVÁ ČÁST

1. Úvod

Ve své diplomové práci se zabývám tématem „dívání se“ a zprostředkováváním pohledu skrze digitální technologie, zejména přes internet. Společnost si nějak tak zvykla na neustálou přítomnost takzvaných CCTV kamer na městských náměstích, parkovištích, v bankách a obchodních centrech. Pole nějakým způsobem sledovaných míst je ovšem daleko širší. Také mě překvapilo, kolik streamů z naprosto nečekaných míst se dá najít online. Není problém se z pohodlí vlastního domova podívat do kuchyně kolumbijského bistra, japonského holičství či italského kostela. Stream probíhá nepřetržitě a divák je tak ve svém pohledu omezen pouze nastavením kamery a případně časovým pásmem konkrétní země. Vzhledem k tomu, že u jednotlivých streamů jsou uvedeny jen omezené informace, nejsme schopni definovat „kdo je ten, co se dívá“, proč, a jaký je vůbec důvod ke sledování dané lokace.

Celá situace, kdy v nějakém úsporném frameratu sleduji scénu naprosto vytrženou z kontextu, mi vlastně přijde zábavná a děsivá zároveň. Moje diplomová práce, kterou jsem podle časosběrného snímání kamery nazvala Live Low Framerate, je jakousi reakcí na tyto bizarní aspekty sledování veřejného prostoru.

2. Kamery online

Jednoduchým způsobem, jak se podívat na pár náhodných kamerových streamů online, je navštívit některou z webových „shromažďoven“. Jde o stránky, které „sbírají“ nejrůznější přenosy ze CCTV kamer a organizují je v rámci jednoduché struktury, takže člověk snadno vyhledává podle zeměpisné lokace, či typu místa, které ho zajímá. Mezi tyto velké „zprostředkovatele“ patří například stránky www.earthcam.com nebo www.opentopia.com. Největším zdrojem je pak www.insecam.org, která v současnosti shromažďuje globálně přes 18.000 streamů. (Jen tak mimochodem, Česká republika je navzdory svojí velikosti na šestém místě v počtu lokalizovaných streamů - za Spojenými Státy, Japonskem, Francií, Itálií a Tureckem).

Některé streamy jsou takto dostupné díky nekvalitnímu zabezpečení, jiné jsou poskytované k dívání se i jinde na internetu. Nicméně díky tomu, že kromě streamu samotného a názvu města už webové stránky neposkytují moc dalších informací, díváme se na videa téměř bez jakéhokoliv kontextu, což považuji za podstatný moment při uvažování o tématu zprostředkovaného pohledu. Divák pozoruje pohled na pole, kde se neděje absolutně nic, a klade si otázku, proč by vůbec někdo chtěl takový záběr sledovat. Pokud dál pátrá, možná zjistí, že jde pravděpodobně o pozorování spravované lesníky, kteří hlídají výskyt nebo chování nějaké zvěře.

Podobně se dají najít pohledy do přírody, které mají při dívání se na ně navodit nějaký uklidňující a relaxační pocit. Podobně asi jako když si někdo na dobrou noc pustí zvuky moře. Vše ale záleží na ochotě a zvědavosti diváka zjišťovat další podrobnosti.

Při samotném hledání informací o fungování těchto webových shromažďoven jsem narazila na zajímavou historii webu Insecam. Výše uvádím, že daná stránka momentálně nabízí přes 18.000 streamů. Z nalezených článků jsem ale zjistila, že v roce 2014 Insecam nabízel přes 73.000 streamů. Ve značné části šlo o záznamy z čistě soukromých kamer, zabírajících běžné obývací pokoje a ložnice. Administrátoři Insecamu v odpovědi na kritiku svojí činnosti uvedli, že stránka měla sloužit jako výstraha a upozornění na problém nezabezpečených systémů.¹

1

A Creepy Website Is Streaming From 73,000 Private Security Cameras. *Gizmodo* [online]. 6. 11. 2014. [cit. 15.04.2018] Dostupné z: <https://gizmodo.com/a-creepy-website-is-streaming-from-73-000-private-secur->

Nicméně bych nechtěla, aby na moji práci bylo nahlíženo jako na kritiku snadno zneužitelného sledování lidí. To, co mne spíše zajímá, je onen „pohled někam“ a jeho zprostředkování online. Fakt, že nám někdo jiný poskytuje v určitém omezení možnost dívat se na naprosto jiná místa.

3. Kontextualizace práce

Samotná problematika pohledu a vidění patří k základním filozofickým tématům. Nejčastěji se v tomto směru odkazuje na francouze Michela Foucaulta, který zkoumal vztahy mezi dohledem, věděním a mocí - viz například jeho kniha *Dohlížet a trestat*. Současný veřejný prostor se přirovnává k panopticonu – vězení s kruhovitým půdorysem, navržené britským filosofem Jeremy Benthamem, na jehož koncept Foucault ve své práci odkazuje. Cely onoho vězení jsou postavené kolem dokola a v centru kruhu je věž dozorců. Důležité je, že vězni nejsou schopni poznat, kdy jsou a nebo nejsou sledováni, což platí právě i pro současný veřejný prostor.

Řada umělců, která se zajímá o vztah mezi sledováním a veřejným prostorem, vystupuje v roli kritiků, upozorňujících na problém kamerových systémů, instalovaných ve zneužívaném jménu bezpečnosti a všeobecného blahobytu. Sledování a reakce na obavy ze ztráty soukromí se v uměleckém světě vyskytují již slušnou dobu a v roce 2011 SF MoMA a Tate Modern věnovaly tématu sledování souhrnnou výstavu s názvem “Exposed: Voyeurism, Surveillance, and the Camera Since 1870”.

Z tvůrců, kteří využívají přímo kamerové streamy stojí za zmínku například Jill Magid a její projekt z roku 2004, *Evidence Locker*². V něm umělkyně spolupracovala s policií a zástupci městské hlídky v Liverpoolu, kde je nejširší kamerový systém v Anglii. Magid se nechala průmyslovými kamerami za pomoci policie natáčet v určitých pózách a dokonce i poslepu navigovat městem.

Také mne zaujal projekt *Surveillance Panorama Projects* švýcarského umělce Julese Spinatsche. Ten tvoří pomocí pečlivě naplánovaného časosběrného snímání velké obrazy, skládající se z jednotlivých obdélníkových fragmentů, z nichž každý byl pořízen v trochu jinou dobu. Kurátor Moritz Neumüller ve třicátém čísle časopisu *Fotograf* přiřadil tuto sérii děl k historické tradici, kterou nazval „bezpilotní fotografie“³. Ta zaštiťuje všechny techniky, které umožňují fotit snímky bez obsluhy člověka – od fotoaparátů navigovaných holuby až k surveillance kamerám, které fungují v rámci nějakého předem naprogramovaného módu.

1655653510

Peeping into 73,000 unsecured security cameras via default passwords | CSO Online. *CSO / Security news, features and analysis about prevention, protection and business innovation*. [online]. Copyright © 2018 IDG Communications, Inc. [cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <https://www.csoonline.com/article/2844283/microsoft-subnet/peeping-into-73-000-unsecured-security-cameras-thanks-to-default-passwords.html>

U.S. still No. 1 for unsecured security cameras | CSO Online. *CSO / Security news, features and analysis about prevention, protection and business innovation*. [online]. Copyright © 2018 IDG Communications, Inc. [cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <https://www.csoonline.com/article/3017560/security/us-still-1-for-unsecured-security-cameras-creepy-site-linked-to-over-5-700-in-us.html>

2

Evidence Locker. *Evidence Locker* [online]. [cit. 15.04.2018] Dostupné z: <http://www.evidencelocker.net/>

3

Moritz Neumüller. Jules Spinatsch. *Fotograf*. #30 eye in the sky. Praha: Fotograf 07 z.s., 2002, str.44-46. ISSN 1213-9602. [cit. 15.04.2018]

Relevantnější jsou ovšem samozřejmě příklady práce se zprostředkovaným pohledem. Velmi zajímavá mi přijde například tvorba italského umělce Paola Ciria, zejména třeba jeho projekt *Street Ghosts*, ve kterém „vyřízl“ postavy zachycené na Street View a nalepil je v životní velikosti na místo, kde byli původně zachyceni Googlem.

Zábavný je také projekt *Postcards from Google Earth* amerického umělce Clementa Vally. Ten sesbíral záběry terénů zachycených Googlem, vytiskl je a následně znovu fotografoval po tom, co dané printy různě ohnul a tvaroval.

Celkově samotné Google Maps jsou výborným příkladem zprostředkovaného pohledu, čehož kromě spousty umělců využili také například vývojáři několika webových her, postavených čistě na Street View.⁴ Jednou z takových her je třeba *Pursued*, kde je hráč bez jakýchkoliv informací „vyvržen“ na náhodnou světovou lokaci a má za cíl se v co nejkratším čase na místě zorientovat a pomocí vodítek, jakými mohou být státní poznávací značky a nápisy na obchodech, zjistit, v jakém městě či vesnici se nachází.

Velmi zajímavé projekty tvoří průzkumná agentura Forensic Architecture, kterou zaštiťuje Goldsmith, University of London.⁵ Její pracovníci jsou architekti, umělci, filmaři, vědci, právníci i archeologové, a ve svých vyšetřováních využívají veřejně dostupných vizuálních materiálů jako podkladů k digitálním rekonstrukcím vyšetřovaných událostí. Čistě o současné problematice sledování skrze CCTV kamery psal ve své bakalářské práci student Západočeské univerzity v Plzni, Petr Šrámek.⁶ V práci píše, že rutinní sledování veřejného prostoru bývá obhajováno jakožto prostředek k zajištění snížení kriminality a dá se tak mluvit o „prodloužené ruce zákona“. Pokud přejdu možné „big brother“ konspirační teorie, které téma sledování veřejného prostoru chtě-nechtě doprovází, přijde mi praxe Forensic Architecture jako zajímavý způsob, jak podobné materiály využívat.

4. Moje diplomová práce

Moje studium na Fakultě výtvarných umění se vesměs neslo ve znamení častého ježdění na stáži a měnění ateliéru. V prvním ročníku bakalářského stupně jsem začala na grafickém designu, pokračovala přes zlínskou kreslenou animaci a dva studijní pobyty Erasmus+ až do magisterského stupně na Ateliér video, kde nyní studium zakončuji.

Nikdy jsem se nesoustředila cíleně na konkrétní médium, obor ani téma, nicméně postupně se některé věci začaly v mé tvorbě vyskytovat více než jiné – zejména to byla forma ilustrace a také zájem o audiovizí a pohyblivý obraz.

Zároveň mne před pár měsíci pedagog partnerské univerzity ve skotském Dundee, Scott Myles, příhodně upozornil na fakt, kterého jsem si do té doby sama nevšimla – a to, že na pozadí obou mých projektů, na kterých jsem na studijním pobytu pracovala, se objevuje téma pohledu. V jedné práci šlo o tři obrazy, na kterých jsem znázornila pohledy mnou nejčastěji navštěvovaných lokalit onoho

4

Top 10 Google Maps games of all times – Geoawesomeness *Home* – *Geoawesomeness* [online]. Copyright © Geoawesomeness 2018 [cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <http://geoawesomeness.com/10-top-google-maps-games-of-all-times/>

5

Forensic Architecture – Home. *Forensic Architecture – Home* [online]. Copyright © [cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <http://www.forensic-architecture.org/>

6

ŠRÁMEK, Petr. *Proměny panoptismu mezi moderní společností a společností dohledu*. Plzeň, 2016. [cit. 15.04.2018] Dostupné z: https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/24820/1/Bakalarska_prace_Petr_Sramek.pdf

skotského města. Druhá práce byla o porovnávání leteckých snímků země s makro fotografiemi „hardwarových vnitřností“, jako byly základních desky a čipy.

Když jsem nad tím začala přemýšlet, došlo mi, že téma pohledu se v mé tvorbě dá snadno najít v dalších dílech z minulých let. Ve třetím ročníku jsem se společně se spolužáky účastnila workshopu na téma „tělo / pohyb / tanec“, v rámci kterého jsem na brněnských tramvajových zastávkách tajně natáčela lidi, kteří čekali na příjezd svojí linky. Následně jsem získaný materiál sestříhala do finální video kompilace.

V pátém ročníku jsem pro změnu vytvořila sestřih ze záběrů Google Street View, ve kterých jsem se vydávala po stopách vlastních dávných vzpomínek a využívala při procházení města jak domácího pohodlí, tak limitace přístupu do různých lokalit a nemožnosti odhalit tu „správnou odpověď“.

V mojí diplomové práci se tedy střetává forma ilustrace s tématem pohledu. Na začátku práce na projektu jsem zvažovala možnost editování reálných kamerových záznamů, ale brzy jsem od toho upustila.

Ilustrace je pro mě přitažlivější. Nabízí zajímavé možnosti, jak pracovat s popisností. Konkrétně u Live Low Framerate jsem chtěla vytvořit vlastní prostory a zároveň do záběrů vložit určitou ironii, která celou problematiku sledování zprostředkovaného obrazu bez kontextu doprovází.

Sledujeme minimalistické příběhy, o kterých se nikdy nedozvíme víc, protože jsme omezeni jediným pohledem průmyslové kamery. Zároveň si trochu škodolibě užíváme fakt, že nikdo neví, že se díváme právě my. Můžeme najít online záběry z míst, která jsou skutečně diskutabilní z hlediska soukromí jednotlivce a zároveň místa, na kterých pořizování takového záznamu vůbec nedává smysl, protože na něm zkrátka není nic vidět, protože v obrazu překáží náhodný objekt, protože je špatné počasí a nebo je prostě jiné časové pásmo a v záběru je tma. Zároveň občas narazíme na situace, se kterými bychom se za „standardního“ provozu v daných lokalitách jen těžko setkali. Náhodou jsem takto byla „digitálním svědkem“ úklidu plaveckého bazénu.

Samotná práce se skládá z pěti minimalisticky animovaných ilustrací „pohledu někam“. Výběr míst zobrazených v animacích byl ovlivněn několika faktory. Chtěla jsem nakreslit typy prostorů, které se skutečně daly najít online a zároveň v nějakém ohledu působily bizarně. Určitou roli sehrály i lokality, ve kterých se sama pohybuji nebo jsem s nimi přišla v minulosti do styku.

Zvolila jsem lokalitu rozsáhlé korporátní kanceláře, městského parku, kostela, plaveckého bazénu a opuštěného dvora.

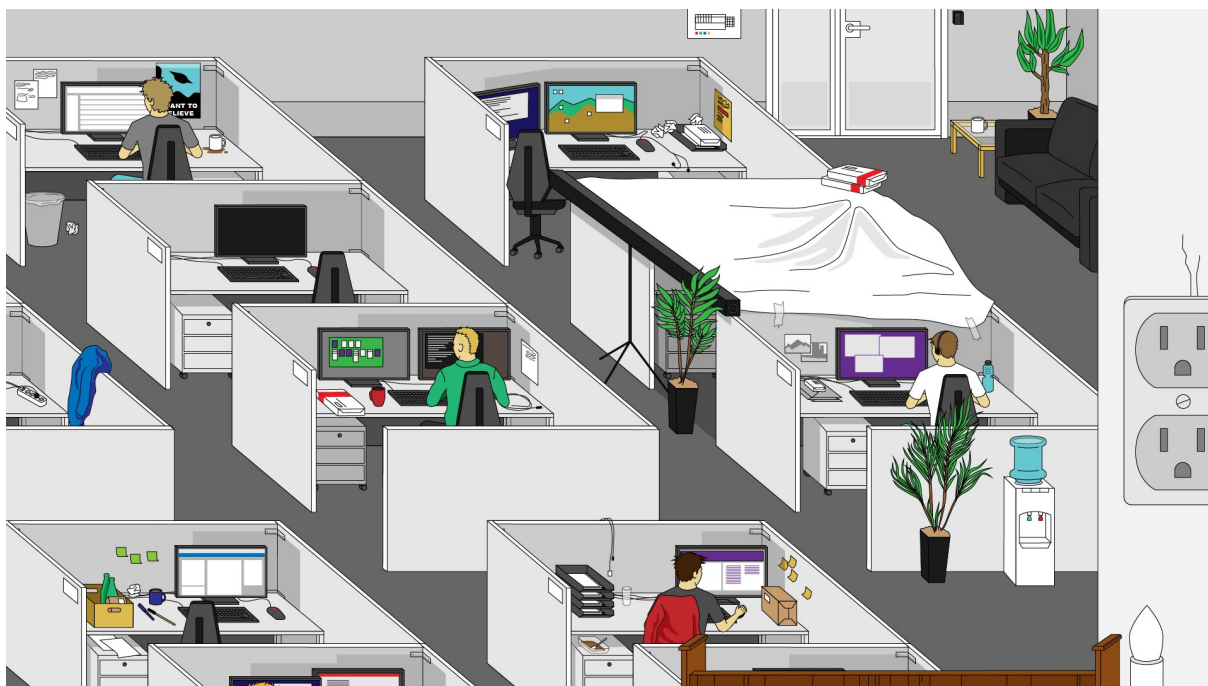
Využití animace v nízkém frameratu (jeden snímek za dvě vteřiny) mi v tomto případě přišlo jako přirozené řešení. V některých obrazech skutečně neprobíhá žádný děj a tak jsem v jednotlivých snímcích začala zlehka měnit světlo a šum - podobně, jako můžeme pozorovat u reálných záznamů CCTV kamer.

Baví mě, jak jednotlivé obrazy působí v různých kombinacích vedle sebe. Divák v nich může hledat souvislosti či naraci, ovšem bez možnosti nalezení „správného rozkódování a rozuzlení“.

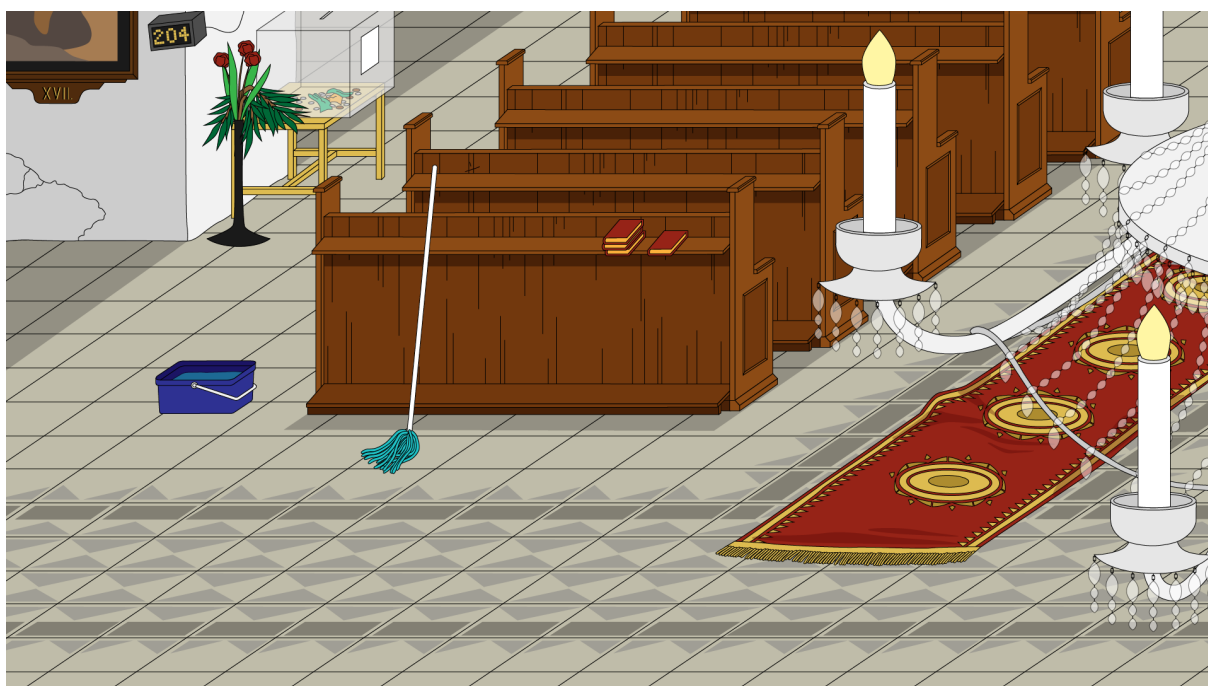
Co se týče instalace práce, zatím se přikláním k řešení, které by umožňovalo zobrazení několika animovaných obrazů pohromadě, přičemž by se ilustrace v nějakém intervalu měnily.

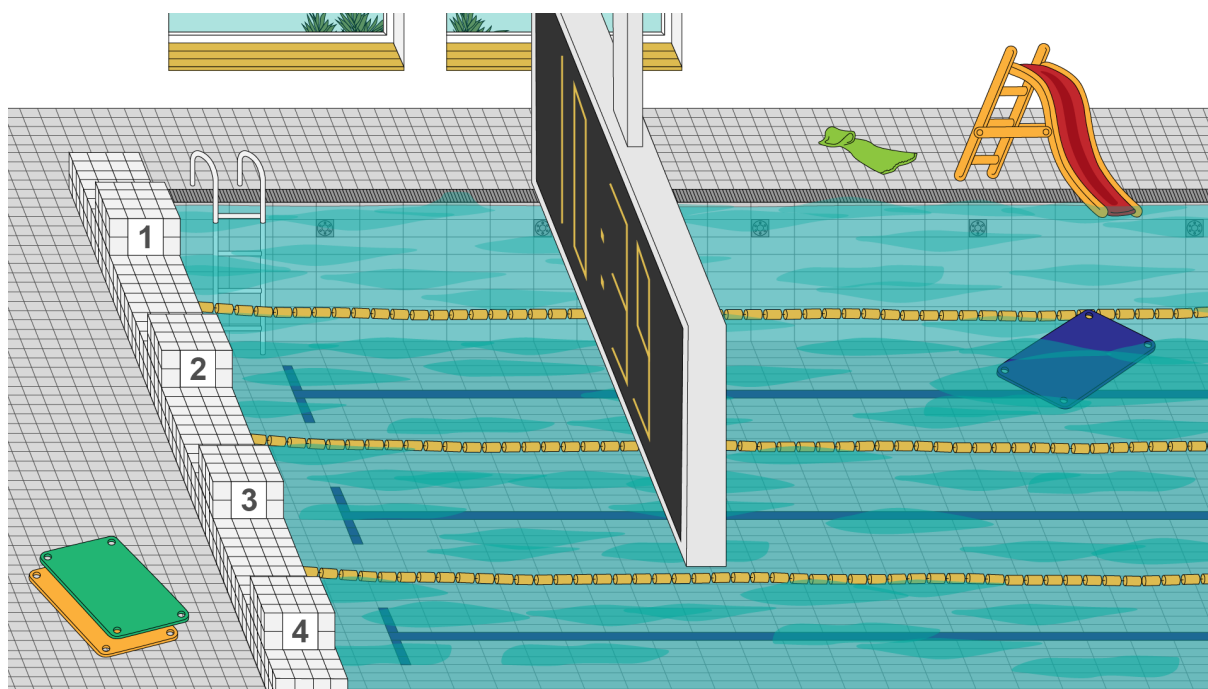
OBRAZOVÁ ČÁST

Korporát, vektorová ilustrace, 2018

Kostel, vektorová ilustrace, 2018

Bazén, vektorová ilustrace, 2018

Dvůr, vektorová ilustrace, 2018

Park, vektorová ilustrace, 2018